

UCHWAŁA NR III/20/2018
RADY GMINY GORZKOWICE

z dnia 28 grudnia 2018 r.

**w sprawie przyjęcia "Programu Wspierania Rodziny w Gminie Gorzkowice
na lata 2019 – 2021"**

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 6a, art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (T.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 994; zm.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1000, poz. 1349 i poz. 1432), art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (T.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 998; zm.: Dz. U. z 2018 r. poz. 416, poz. 1076 i poz. 1544.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program Wspierania Rodziny w Gminie Gorzkowice na lata 2019 - 2021”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gorzkowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY GORZKOWICE
Aneta Karbaliak
mgr Aneta Karbaliak

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2019 – 2021
W GMINIE GORZKOWICE**

Gorzkowice, 2018 r.

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP

II. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGRAMU

III. OCENA SYTUACJI

IV. CELE PROGRAMU

V. REALIZACJA CELÓW PROGRAMU

VI. ADRESACI PROGRAMU

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

VIII. SPODZIEWANE EFEKTY

IX. MONITORING I EWALUACJA

X. PODSUMOWANIE

I. Wstęp

Program wspierania rodziny obejmuje swoim działaniem diagnozę, pomoc socjalną i terapeutyczną, skierowaną zarówno na dziecko, rodziców jak i całą rodzinę. Celem programu jest wsparcie i pomoc rodzinie w przełamaniu sytuacji kryzysowej w taki sposób, by zapobiec ograniczeniu, bądź utracie praw rodzicielskich lub doprowadzić dziecko/dzieci z pieczy zastępczej, do domu rodzinnego.

Rodzina jest podstawową komórką życia społecznego i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka, które kształtuje jego osobowość, system wartości, poglądy.

Dziecko do 18 roku życia pozostaje pod władzą rodzicielską, władza ta ma służyć ochronie dobra dziecka, nauczyć funkcjonowania w społeczeństwie, norm, wzorów, wartości.

Do zakłócenia funkcjonowania rodziny przyczyniają się zjawiska patologiczne, które czynią tym samym rodzinę dysfunkcjonalną. W przypadku dysfunkcjonalności, rodziny nie radzą sobie z wykonywaniem właściwych ról społecznych, przypisanych poszczególnym jej członkom. Ulegają one zaburzeniu, co czyni je niezgodne z oczekiwanymi zachowaniami społecznymi. Reakcje poszczególnych członków rodziny na trudną sytuację i problemy wychowawcze bywają różne, zarówno ze strony dzieci jak i rodziców. W uczuciach najczęściej dominują żal, apatia, zniechęcenie, obojętność, strach, złość, rozpacz, ale zdarza się zadowolenie, ulga (zwłaszcza towarzyszące w sytuacji umieszczenia w pieczy zastępczej dziecka, z którym rodzice mieli poważne problemy wychowawcze i oczekują, że placówka rozwiąże za nich trudności). Uczucia te często determinują dalszą współpracę rodziny z placówką, asystentami rodzin ułatwiając lub utrudniając nawiązanie kontaktu i współpracy. Zdarza się, że rodziny od pierwszej chwili podejmują sugerowane im działania naprawcze i sami pytają, co mają zrobić. Są też rodziny, które z czasem przekonują się o własnych możliwościach i podejmują skuteczne działania. Do głównych zadań specjalistów należy więc wzbudzanie i podtrzymywanie motywacji rodzin do współpracy oraz uświadamianie rodzicom, że dzieci zawsze ich potrzebują, i że to oni powinni stanowić oparcie dla domu niezależnie od sytuacji, w jakiej aktualnie sami się znajdują. Zatem głównym zadaniem realizacji Programu jest pomoc w przywracaniu równowagi w zagrożonej dysfunkcjami rodzinie, uświadomienie rodzicom (opiekunom) oraz dzieciom ich ról społecznych i podjęcie obowiązków przypisanych tym rolom zgodnie z oczekiwaniami społeczeństwa. Niezbędnym warunkiem realizacji wybranych zadań jest otwarcie się rodziców jak i dzieci na działania pomocowe (czyli gotowość przyjęcia pomocy), wytrwałość w dążeniu do celu, a co najważniejsze motywacja do działania, której fundamentem powinna być wizja rodziny

zintegrowanej, harmonijnej, w której dzieci oraz rodzice znajdują oparcie i chęć do działania. Działania pomocowe można podzielić na trzy obszary:

- ✓ pomoc rodzinie jako całości,
- ✓ pomoc dziecku jako osobie będącej w szczególnej fazie zainteresowań oraz
- ✓ pomoc rodzicom, którzy mają, a przynajmniej powinni mieć wiodącą rolę w życiu rodziny.

Podział ma znaczenie formalne, gdyż nie da się poprawić zaburzonych relacji pracując tylko z dzieckiem lub tylko z rodzicami. Oczywiście niektóre zadania pomocowe zorientowane są tylko na dziecko (np. w zakresie terapii pedagogicznej), a niektóre tylko na rodziców (np. pomoc w podwyższaniu kompetencji rodzicielskich), jednakże już w kwestii odrabiania zadań domowych przez dzieci, rodzice włączani są do współpracy, aby w przyszłości mogli w prawidłowy sposób podołać swoim obowiązkom. Kompleksowość i właściwy wybór działań z oferty pomocowej oparte na dobrej diagnozie są elementami warunkującymi skuteczność działania i uzyskiwanych rezultatów, jednak aby praca z rodziną przyniosła żądany efekt, warunkiem koniecznym do zmiany jest aktywność rodziny w działaniach na jej rzecz, gdyż żadna instytucja nie pomoże rodzinie, jeśli ona sama tego nie będzie chciała.

W przypadku gdy zapewnienie dziecku prawidłowych warunków do opieki i wychowania nie jest możliwe, powiat organizuje rodzinną i instytucjonalną pieczę zastępczą, do której współfinansowania zobligowana jest gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej.

II. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGRAMU

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2018r., poz. 998 z późn. zm.) na jednostki samorządu terytorialnego nałożony został obowiązek udzielania wsparcia rodzinom mającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej.

Działania samorządu gminnego określa art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który stanowi, iż do zadań własnych gminy należy:

- a) opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- b) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- c) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, przez:

- zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
- organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
- prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- d) finansowanie:
 - podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające,
- e) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- f) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3,
- g) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187a ust. 1.

2. ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej

3. ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

4. ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

5. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Gorzkowice na lata 2014-2020

6. Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Gorzkowice

III. OCENA SYTUACJI

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych występujących w Gminie Gorzkowice ze szczególnym uwzględnieniem problemu niewydolności rodzin skutkującej zabraniem dziecka z rodziny naturalnej i umieszczeniem go w pieczy zastępczej. Gmina Gorzkowice położona jest w południowej części powiatu piotrkowskiego w odległości ok. 28 km od Piotrkowa

Trybunalskiego i 25 km od Radomska. Jej najbliższymi sąsiadami są: od północy gmina Rozprza, od zachodu gmina Kamieńsk i gmina Gomunice, od południa gmina Kodrąb, od strony południowo-wschodniej gmina Masłowice oraz od wschodu gmina Łęki Szlacheckie.

Powierzchnia gminy wynosi 102,29 km² co stanowi ponad 7 % powierzchni powiatu. Gminę ogółem zamieszkuje 8620 osób (stan na 31.12.2017 r., źródło Urząd Gminy), gęstość zaludnienia wynosi ponad 84 os/km². W jej granicach wydzielono 21 sołectw, na które łącznie składają się 52 miejscowości. Funkcje centralne w gminie pełnią Gorzkowice, dawniej miasto, a obecnie wieś, położone na zachodnim brzegu rzeki Prudki. Układ drogowy gminy ma kształt promienisty, w którego centrum znajdują się Gorzkowice położone u zbiegu 4 dróg powiatowych. Przez teren gminy, w jej północno-zachodniej części przebiega droga krajowa nr 91 a w jej niedalekim sąsiedztwie, na terenie gminy Kamieńsk, droga krajowa nr 1 (Gdańsk - Cieszyn). Ważnym elementem komunikacji

o znaczeniu ponadregionalnym jest linia kolejowa (historyczna linia kolei warszawsko-wiedeńskiej) z przystankiem w Gorzkowicach.

Problemy rodzin można podzielić według następujących kategorii:

1. Zaniedbania rodziców (opiekunów) w zakresie opieki i wychowania dzieci/niewydolność opiekuńczo - wychowawcza.

Zaniedbywanie dziecka można zdefiniować jako sytuacje, w których najbardziej podstawowe potrzeby dziecka (wyżywienie, ubranie, higiena, ochrona, bezpieczeństwo, wychowanie, opieka lekarska) nie są zaspakajane przez osoby za to odpowiedzialne. Eufemistycznie mówi się wtedy o "bezzradności", lub "niewydolności wychowawczej" rodziców. Zaniedbanie może być zamierzone (np. nadmierny liberalizm, brak zainteresowania dzieckiem) lub powstać z nieuświadomienia, z niewiedzy lub z niezdolności do odpowiedniego zajmowania się dzieckiem (np. brak podstawowych kompetencji wychowawczych).

W wyniku bezzradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, w Gminie Gorzkowice w 2015 r. o pomoc ubiegało się 80 rodzin (227 – liczba osób w rodzinach), , natomiast w 2016 r. 74 rodzin (182 – liczba osób w rodzinach), w 2017 roku 102 rodziny i (226 osób w tych rodzinach).

2. Przemoc domowa w różnych formach o różnym stopniu nasilenia.

naturalnie nie podejmują starań o poprawę swojego położenia. Dorastające dziecko nie ma szansy przyswoić właściwych wzorców zachowań, dojrzewać w poczuciu otaczającej go miłości i w dorosłym życiu bardzo często odczuwa negatywny wpływ przeszłości, mając trudności w nawiązywaniu bliskich relacji, nie umiejąc zbudować własnej – zdrowo funkcjonującej – rodziny i borykając się z wieloma ułomnościami psychicznymi, nabytymi w dzieciństwie.

W Gminie Gorzkowice w 2015 r. 6 rodzin (10 osób w rodzinach) dotkniętych alkoholizmem korzystało z pomocy społecznej, natomiast w 2016 r. było to 7 rodzin (22 – osoby w rodzinach), a w 2017 roku 2 rodziny (4 – osoby w rodzinach)

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gorzkowicach w 2015 roku przeprowadziła 88 rozmów profilaktyczno-motywacyjnych, skierowała 2 wnioski do sądu oraz przeprowadziła 34 rozmowy w przedmiocie uzależnienia, w 2016 roku przeprowadziła 91 rozmów profilaktyczno-motywacyjnych, skierowała 4 wnioski do sądu oraz przeprowadziła 56 rozmowy w przedmiocie uzależnienia, natomiast w 2017 roku przeprowadziła 85 rozmów profilaktyczno-motywacyjnych, skierowała 4 wnioski do sądu oraz przeprowadziła 36 rozmowy w przedmiocie uzależnienia

4. Problemy wychowawcze.

Problemy wychowawcze mogą przejawiać się w postaci nadpobudliwości psychoruchowej, zaburzeń mowy, nieśmiałości czy zachowań autoagresywnych. Wszystkie patologie funkcjonowania wymagają indywidualnego podejścia i opracowania programu prewencyjnego, by zapobiegać pogłębianiu się zaburzeń i walczyć z tymi dysfunkcjami, które już się pojawiły. Rodzice i nauczyciele muszą razem koncentrować starania o to, by wyeliminować problemy wychowawcze.

Wśród strategii radzenia sobie daje się wymienić nie tylko stosowanie kar i nagród, ale też terapię środowiskową, stwarzanie sytuacji dającej okazję do poczucia dumy z zachowań konstruktywnych, budowanie szacunku i wsparcia, udzielenie rad, wysuwanie sugestii, psychodramę, czytanie bajek terapeutycznych, dyskusję partnerską, zachęcanie do samowychowania, zabawy na świeżym powietrzu czy angażowanie dzieci w gry zespołowe.

5. Niedostosowanie społeczne dzieci i młodzieży.

Nie ma pełnego rozeznania, co do liczby dzieci niedostosowanych społecznie w danym środowisku czy kraju. Jako zjawisko społeczne, niedostosowanie prowadzi do wykolejenia wychowawczego i przestępstwa. Wspólnym elementem różnorodnych definicji niedostosowania społecznego jest odnoszenie się do zachowań ludzi, które pozostają w jaskrawej sprzeczności z powszechnie uznawanymi normami i oczekiwaniami

społecznymi. A więc należy rozumieć, że są to wszelkie negatywne lub nieadekwatne reakcje jednostek na wymogi i zakazy zawarte w przypisanych im rolach społecznych. Są to zachowania podważające funkcjonalność każdego układu społecznego, powodujące jego dezorganizację lub bezpośrednio zagrażające społecznie uznawanym wartościom, takim jak rozwój i autonomia ich członków.

Problemy rodzin, wcześniej analizowane obrazuje poniższa tabela.

O pomoc społeczną można ubiegać z wielu powodów. Należy jednak zauważyć, że problemy dotyczą znacznie większej liczby rodzin naszej gminy, aniżeli wskazują na to dane odnoszące się tylko do środowisk korzystających z pomocy społecznej.

Powód trudnej sytuacji życiowej	2015		2016		2017	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	169	423	158	388	153	348
Bezrobocie	120	295	104	264	104	256
Potrzeba ochrony macierzyństwa	54	245	39	189	35	165
w tym:						
wielodzietność	23	131	20	119	16	96
Niepełnosprawność	81	182	79	162	81	139
Długotrwała choroba	70	177	49	113	54	111
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	80	227	74	199	102	226
w tym:						
niepełna rodzina	14	49	12	44	10	31
wielodzietność	5	26	4	21	3	13
Przemoc	1	6	1	4	1	4
Alkoholizm	6	10	7	22	2	4
Trudności w przystosowaniu po opuszczeniu ZK	1	1	3	3	0	0

Bezdomność	4	4	3	5	1	1
------------	---	---	---	---	---	---

Źródło: dane własne

Celem wsparcia rodzin, zwłaszcza tych przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze, rodzin niepełnych, zmagających się z problemem przemocy został powołany asystent rodziny. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Elastyczny i nienormowany czas pracy asystenta ma służyć realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny. Asystent rodziny kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. . Potrzeba podejmowanych przez niego działań pomocowych ustanie wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo–wychowawczych. Rola asystenta rodziny ma istotne znaczenie już na etapie profilaktyki. Jego zadaniem jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Działania asystenta polegają na aktywnym wspieraniu rodziny, w której mają miejsce problemy trudne do pokonania przez tę rodzinę.

Asystent rodziny jest osobą pierwszoplanową w pracy z rodziną, jednak konieczne jest wsparcie konsultacje z innymi specjalistami. Bowiem należy pamiętać, że każda osoba i sytuacja wymaga indywidualnego podejścia oraz planu pracy dostosowanego do potrzeb rodziny. Zdarza się, iż rodzina jest objęta nadzorem kuratorskim, wówczas konieczna jest współpraca ze specjalistami, aby lepiej zdiagnozować rodzinę i na tej podstawie opracować dla niej adekwatny plan pomocy.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na jednego asystenta rodziny nie może przypadać więcej niż 15 rodzin.

Asystent rodziny przede wszystkim ma pomóc rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem zasobów rodziny, jej mocnych stron i możliwości.

Asystent rodziny jest przydzielany na wniosek pracownika socjalnego, sądu, kuratora, szkoły, PCPR czy też samej rodziny. Zgoda na współpracę z asystentem rodziny jest dobrowolna, wyjątkiem jest postanowienie sądu nakazujące rodzinie współpracę. Wzrasta liczba wspomnianych postanowień sądowych, a także potrzeba przydzielania asystenta rodziny. Najwięcej asystentów rodziny przydzielanych jest na wniosek pracownika socjalnego, sądu i kuratora.

Wchodząc w dane środowisko koniecznym jest przeprowadzenie diagnozy. Jest ona ukierunkowana na rodziców, dziecko jak i całą rodzinę. W okresie diagnozy rodziców zbierane są informacje o sytuacji rodzinnej, środowisku wychowawczym dzieci, problemach i dotychczasowych próbach ich rozwiązania, stanie osobowym rodziny i osobach mogących udzielić pomocy i wsparcia w środowisku. Informacje pozyskiwane są z użyciem takich metod i narzędzi jak analiza dokumentacji, wywiad, obserwacja.

W oparciu o uzyskane dane ustala się formy i zakres pomocy niezbędne w celu przełamania sytuacji kryzysowej w rodzinie. Dla każdej rodziny konstruowany jest indywidualny plan pomocy, dostosowany do aktualnej sytuacji, występujących problemów, potencjału rodziny oraz możliwości pomocowych. W sytuacji gdy rodzina z ograniczonymi prawami rodzicielskimi nie rokuje pozytywnie na reintegrację lub istnieją przyczyny uniemożliwiające ponowne przejęcie opieki nad dzieckiem, praca z rodziną ukierunkowywana jest na podtrzymywanie wzajemnych relacji rodzice dziecko i zachowanie pozytywnych więzi emocjonalnych.

Wstępna diagnoza dziecka obejmuje sytuację szkolną, rodzinną, wychowawczą oraz ewentualne dysfunkcje wymagające działań naprawczych. Diagnoza służy przede wszystkim ustaleniu zakresu potrzeb dziecka w celu jak najszybszego podjęcia pomocy i korekty dysfunkcji. Pomoc dziecku ukierunkowywana jest nie tylko na zapewnienie opieki i odpowiednich warunków życia oraz rozwoju, ale także na poznaniu uznanych norm postępowania i zachowania, czego często brakuje im w rodzinach z dysfunkcjami. Dzieci uczą się zaradności życiowej w drodze ku samodzielności.

Stwierdzenie przyczyn problemów stanowi integralną część diagnozy sytuacji rodzinnej.

Prawidłowa diagnoza ma kluczowe znaczenie w toku dalszego postępowania, gdyż błędy popełniane na tym etapie pracy często uniemożliwiają dalsze prawidłowe postępowanie (np. nadużywanie alkoholu często uważane za przyczynę sytuacji kryzysowej w rodzinie może być skutkiem, np. trudności radzenia sobie na rynku pracy czy złej sytuacji mieszkaniowej, zatem skupienie się jedynie na terapii alkoholowej nie może przynieść trwałej poprawy w procesie rozwiązywania problemów rodzinnych, gdyż usunie skutki, a nie przyczynę kryzysu).

Działania pomocowe skierowane na rodziców mają wyjątkowe znaczenie dla ponownej reintegracji rodzin, ponieważ to właśnie od nich zależy stworzenie dzieciom (i całej rodzinie) odpowiednich warunków do życia i środowiska wychowawczego dla dzieci. Nie da się jednak pominąć, że nie wszyscy rodzice są gotowi na przyjęcie oferowanej im pomocy, nie wszyscy wierzą w skuteczność pomocy czy nawet w swoje własne możliwości. U jednych rodziców

zabranie dzieci do pieczy zastępczej jest terapią szokową mobilizującą wszystkie siły i energię w kierunku odzyskania dzieci, u innych wręcz przeciwnie – utrata dzieci jest zdjęciem obowiązków rodzicielskich i wyzwoleniem.

W każdym z tych przypadków należy tak dobrać działania pomocowe, aby skutek działania był jak najbardziej korzystny.

Rodziny z terenu gminy Gorzkowice, w których rodzice mają ograniczone prawa rodzicielskie.

Rok 2015/2017 (łącznie)	Matka i ojciec mają ograniczoną władzę rodzicielską	Matka ma ograniczoną władzę rodzicielską	Ojciec ma ograniczoną władzę rodzicielską
Liczba rodzin	5	7	5

Źródło : PCPR Piotrków Tryb i OPS Gorzkowice

W sytuacji gdy rodzice zostaną pozbawieni praw rodzicielskich lub te prawa zostaną im ograniczone, nadzór kuratora nie przynosi wymaganych efektów, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej poprzez umieszczenie go poza rodziną biologiczną. Do opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny niezbędne są dane na temat dzieci z Gminy Gorzkowice pozostających w poszczególnych formach pieczy zastępczej

Najlepiej dla dziecka, jeżeli trafia do rodziny zastępczej, nie do placówki. Rodziny zastępcze nie są jednak takie same, w wypełnianiu zastępczych funkcji rodzicielskich.

Rodziny zastępcze spokrewnione tworzą wstępni lub rodzeństwo dziecka. Rodziny zastępcze niezawodowe tworzą małżonkowie lub osoba, nie będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. Rodziny zastępcze zawodowe tworzą małżonkowie lub osoba, nie będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka, wśród nich można wyróżnić rodziny pełniące funkcje pogotowia rodzinnego lub specjalistyczne. Do rodzinnej pieczy zastępczej wlicza się także rodzinny dom dziecka. Najwięcej dzieci trafia do rodzin zastępczych spokrewnionych.

Z różnych form pieczy zastępczej z terenu Gminy Gorzkowice najmniej dzieci znajduje się placówkach opiekuńczo - wychowawczych. Wynika to z faktu, iż na pierwszym miejscu szuka się rodziny zastępczej, która da większe poczucie rodzinnego ciepła, aniżeli placówka. Innym powodem jest też fakt, że placówki ze względu na to, iż mają zasięg powiatowy nie

mają odpowiedniej ilości miejsc i tego rodzaju forma pieczy zastępczej jest traktowana jako ostateczność.

Od momentu wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. od 2012 r. każda gmina zobowiązana jest do uczestniczenia w pokrywaniu kosztów na utrzymanie dziecka w pieczy zastępczej. Przepisy nie dotyczą dzieci, które zostały umieszczone w pieczy zastępczej przed 2012 r.

Zatem za pierwszy rok pobytu dziecka gmina zobowiązana jest ponosić 10% kosztów utrzymania dziecka w pieczy zastępczej, w drugim roku 30%, w trzecim i kolejnym 50%.

W skład kosztów utrzymania dziecka wchodzi świadczenie, jakie otrzymuje rodzina zastępcza - spokrewniona 660 zł na dziecko, niezawodowa i zawodowa 1000 zł na dziecko. Do tego dochodzą koszty, w skład których wchodzi np. dodatek dla dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności, dodatek na pokrycie kosztów leczenia dziecka. Niestety w przypadku umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej powrót do rodziców naturalnych jest niemal niemożliwy ze względu na to, iż rodzice rzadko kiedy interesują się losem swoich dzieci i starają się o ich powrót do rodziny.

IV. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Wspieranie rodziny biologicznej w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w celu utrzymania dziecka w jego naturalnym środowisku, a więc w rodzinie, bądź jego powrót do rodziny jest celem priorytetowym Programu

Cele szczegółowe:

- 1) Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych celem przywrócenia ich prawidłowego funkcjonowania.
- 2) Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny.
- 3) Koordynacja działań podmiotów zajmujących się pomocą rodzinie dysfunkcyjnej.

V. REALIZACJA CELÓW PROGRAMU

Realizacja celów Programu zakłada między innymi działania interdyscyplinarne w zakresie wsparcia rodziny, promowanie modelu funkcjonowania rodziny biologicznej, oraz edukację

dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie prawidłowego funkcjonowania rodziny.

Cel 1: Wsparanie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych celem przywrócenia im prawidłowego funkcjonowania.

Lp.	Działania	Okres realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki ewaluacji
1.	Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami przez pracowników socjalnych	2019 - 2021	OPS w Gorzkowicach	Liczba osób objętych pracą socjalną
2.	Udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej (w tym w formie posiłku dla dzieci w szkole i w przedszkolu) rodzinom zagrożonym kryzysem, bezradnym w prowadzeniu gospodarstwa domowego i przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych	2019 - 2021	OPS w Gorzkowicach	Liczba rodzin objętych pomocą
3.	Działania zaradcze oraz interwencyjne w przypadkach gdzie zagrożone jest bezpieczeństwo rodziny a w szczególności dzieci	2019 - 2021	OPS w Gorzkowicach, Szkoły, Policja, Zespół Interdyscyplinarny	Liczba rodzin wspomaganych pracą asystenta rodziny, Liczba rodzin objętych działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego,
4.	Zapewnienie rodzinom w zależności od zdiagnozowanych potrzeb pomocy asystenta rodziny	2019 - 2021	OPS w Gorzkowicach, Sąd	Liczba rodzin wspomaganych pracą asystenta rodziny
5.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej zamieszkałego na terenie gminy	2019 - 2021	OPS w Gorzkowicach	Liczba monitorowanych rodzin
6.	Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	2019 - 2021	OPS w Gorzkowicach	Liczba umieszczonych dzieci
7.	Ustanowienie i	2019 - 2021	OPS w	Liczba rodzin

	finansowanie rodzin wspierających (w razie potrzeb) 2019 - 2021		Gorzkowicach	wspierających
8.	Finansowanie kosztów szkoleń rodzin wspierających i asystenta rodziny (w razie potrzeb)	2019 - 2021	OPS w Gorzkowicach	Liczba szkoleń
9.	Zapewnienie rodzinom dostępu do specjalistycznego poradnictwa	2019 - 2021	OPS w Gorzkowicach, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Piotrkowie Tryb.	Liczba osób objętych poradnictwem

Cel 2: Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny.

Lp.	Działania	Okres realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Organizacja spotkań, warsztatów mających na celu rozwijanie umiejętności wychowawczych rodziny, wzmacnianie jej roli i funkcji oraz pikników rodzinnych promujących wartości rodziny jako podstawowej komórki życia społecznego	2019 - 2021	Szkoły	Liczba zorganizowanych spotkań, pikników rodzinnych
2.	Prowadzenie programów profilaktycznych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz rodziców z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przeciwdziałania alkoholizmowi oraz innym uzależnieniom	2019 - 2021	Szkoły, Urząd Gminy w Gorzkowicach, GKRPA w Gorzkowicach	Liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych

Cel 3: Koordynacja działań podmiotów zajmujących się pomocą rodzinie dysfunkcyjnej.

Lp.	Działania	Okres realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Współpraca z instytucjami i organizacjami pracującymi na rzecz rodziny	2019 - 2021	OPS w Gorzkowicach, Szkoły, Policja, GKRPA w Gorzkowicach, Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb., Zespół Interdyscyplinarny, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, Punkt Konsultacyjny	Liczba spotkań, przekazanych informacji
2.	Stała współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie jako jednostką realizującą zadania z zakresu pieczy zastępczej	2019 - 2021	OPS w Gorzkowicach	Liczba spotkań, przekazanych informacji

VI ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do rodzin wychowujących dzieci z terenu gminy Gorzkowice przeżywających trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej. Wszystkie dzieci wymagają ochrony swoich praw oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Niski poziom wykształcenia rodziców, alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych oraz liczne inne dysfunkcje, czy zachowania patologiczne w rodzinie przyczyniają się do powstania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w takich rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej a także wchodzenie w konflikt z prawem. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest największym zyskiem dla społeczności lokalnej w każdej sferze życia.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

1. Realizatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Gorzkowicach przy współpracy z:

- 1) Placówkami oświatowymi w szczególności z terenu Gminy Gorzkowice,
- 2) Urzędem Gminy w Gorzkowicach
- 3) Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gorzkowicach ,
- 4) Zespołem Interdyscyplinarnym w Gorzkowicach ,
- 5) Sądem Rejonowym w Piotrkowie Tryb,
- 6) Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej w Piotrkowie Tryb. ,
- 7) Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Tryb,
- 8) Powiatową Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Piotrkowie Tryb,
- 9) Placówkami służby zdrowia,
- 10) Komisariatem Policji w Gorzkowicach .

VIII. SPODZIEWANE REZULTATY.

1. Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami poprzez zrealizowanie celów szczegółowych.
2. Podniesienie jakości usług świadczonych przez jednostki zaangażowane w Program.
3. Gromadzenie danych na temat działań podejmowanych na rzecz opieki nad dzieckiem i rodziną.
4. Poprawa sytuacji dziecka w środowisku szkolnym.
5. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.
6. Zmiana postaw społecznych.
7. Zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych.
8. Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

- Finansowanie Programu odbywać się będzie ze środków:
 - 1) budżetu Gminy Gorzkowice,
 - 2) dotacji z budżetu państwa
 - 3) programów rządowych z zakresu wspierania rodziny.

Środki finansowe na realizację poszczególnych zadań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

IX. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

- Monitoring będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych działań w ramach Programu. Analizowany będzie faktyczny rozwój i przebieg działań.
- Ocenie będzie podlegać zgodność działań z założonymi celami Programu i osiągniętymi wskaźnikami.
- W terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt złoży radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawi potrzeby związane z realizacją zadań
- Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników.

X. PODSUMOWANIE

Celem działalności profilaktycznej jest zapobieganie negatywnym stanom rzeczy, zarówno tym które dopiero mają zaistnieć, jak i tym które już istnieją. Działając w myśl zasady, że „lepiej jest zapobiegać aniżeli leczyć”, promować należy działania profilaktyczne ukierunkowane na wspieranie rodzin niewydolnych w opiece nad dziećmi. Aby jednak temu wyzwaniu podołać niezbędna jest ścisła współpraca pomiędzy instytucjami oraz wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny.

Gminny program wspierania rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia dzieci i ich rodzin. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności. Pomoc na rzecz rodzin, którą w ramach niniejszego programu oferuje Ośrodek Pomocy Społecznej będzie nakierowana na wykorzystywanie zasobów własnych, a wsparcie instytucjonalne nastąpi wówczas, gdy rodzina będzie zmuszona zmierzyć się z trudnościami przerastającymi jej możliwości.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY GORZKOWICE

mgr Aneta Karbott

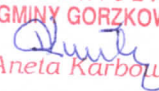
Uzasadnienie

do projektu Uchwały Rady Gminy w Gorzkowicach w sprawie przyjęcia „Programu Wspierania Rodziny w Gminie Gorzkowice na lata 2019 – 2021”.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, na gminę nakłada się obowiązek polegający na opracowaniu i realizacji 3 - letnich gminnych programów wspierania rodziny. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ww. ustawy, wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełnienia tych funkcji.

Niniejszy program stanowi realizację dyspozycji ustawowej jak również wpisuje się w cele „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gorzkowice na lata 2014 - 2020”

Podstawą do określenia priorytetów programu w zakresie proponowanych form wsparcia na rzecz przywrócenia rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych, była diagnoza społeczna dotycząca funkcjonalności rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Gorzkowice. Diagnoza została dokonana w oparciu o analizę danych dotyczących rodzin objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Gorzkowicach w latach 2015 - 2017. Na podstawie diagnozy określono w niniejszym dokumencie m. in. cele szczegółowe, kierunki działań i wskaźniki ich realizacji.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY GORZKOWICE

mgr Aneta Karbowiak